

Межуєва І. Ю.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри перекладу,

Державний вищий навчальний заклад

«Приазовський державний технічний університет»

ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Прийнято вважати, що студент – це вже сформована особистість, якій не потрібно стільки педагогічної уваги, скільки відводиться у вузівській програмі професійної підготовки. Подання це помилково. Не може з'явитися справжній професіонал без формування зрілої особистості. Незалежно від виду професійної діяльності будь-який фахівець існує в соціумі, тому завжди на передній план висувається соціальна компетентність, що дозволяє особистості адаптуватися і професійно розкритися насамперед в колективі. Конкурентоспроможний фахівець повинен мати такі професійні і особистісні якості, які дадуть йому певні переваги перед іншими кандидатами при прийомі на роботу – активність, прагнення увійти в професійне середовище, готовність вирішувати професійні завдання, застосовуючи знання та навички і т. ін. Формування і розвиток необхідного комплексу компетентностей вважається в даний час пріоритетним завданням освіти [3, с. 65].

Викладання ділової англійської мови студентам немовних вузів може служити ефективним механізмом формування соціальної і професійної компетентностей майбутніх фахівців. Спираючись на зростаючу самостійність і активність студентів в освітньому процесі, на їх прагнення застосувати отримані знання та навички в практичній діяльності, програма ділової англійської мови орієнтує студента не тільки на рішення професійної проблеми за допомогою знання предмета, а й базуючись на вміннях ефективно вирішувати питання соціального плану.

Однак проблема системного об'єднання напрацьованих наукових результатів в конкретну модель іншомовної підготовки, спрямовану на формування професійної та соціальної компетентностей студентів немовних вузів, залишається недостатньо розробленою, що і послужило підставою для вибору теми роботи.

Питання професійної компетентності розглядаються в роботах і зарубіжних вчених. Сучасні підходи і трактування професійної

компетентності досить різні: «як поглиблені знання», «стан адекватного виконання завдання», «здібності до актуального виконання діяльності» (G. K. Britell, R. M. Jueger, W. E. Blank).

Ідея впливу викладання ділової англійської мови у вищій школі на формування соціальної компетентності майбутніх спеціалістів, не отримала ще теоретичного осмислення в аспекті вивчення можливостей ділової англійської мови [6, с. 78].

У дослідженнях компетентності (як професійної, так і соціальної) ще рідкісні зусилля, спрямовані на пошук шляхів її формування, на виявлення інтегративних чинників її становлення. Разом з тим знання про механізми і фактори становлення компетентності є необхідними для роботи з компетентністю, для управління нею.

Сучасний фахівець повинен вміти не тільки спілкуватися із зарубіжними партнерами, а й використовувати в роботі міжнародний професійний і культурний досвід. За дослідженнями соціологів «найзатребуванішими» вміннями в сучасному світі є здатність до саморозвитку, до прийняття творчого рішення в процесі діалогу.

Саме тому підготовка компетентних фахівців, здатних до професійної та соціальної мобільності, – одна з найважливіших проблем сучасної освіти.

Професійна компетентність означає відповідність знань, здібностей і умінь працівника його професійним і посадовим обов'язкам і правам. Але працівник за межами своєї професії має і інші соціальні статуси в залежності від приналежності до тієї чи іншої спільноти, будь то сім'я, коло родичів і друзів, громадські організації, нація і ін. Такі статуси важливі для особистості не менш професії. Соціальна компетентність є необхідною складовою частиною ефективно професійної підготовки кадрів.

Соціальна компетенція забезпечує культурно-ціннісні та світоглядні установки особистості, вміння орієнтуватися в екологічних, економічних, політичних, цивільно-правових та інших соціальних проблемах сучасного життя. Вона передбачає знання ідеологічних, моральних цінностей суспільства і держави і вміння дотримуватися їх. За своєю суттю соціальна компетенція є метапрофесійною, що визначає особистість фахівця будь-якого профілю [4, с. 21].

Одним із ефективних засобів іноземної мови, що сприяють формуванню розглянутих компетентностей у студентів немовних вузів є ділова англійська мова, що має високий освітній потенціал. Особливість викладання ділової англійської мови полягає в інтеграції процесів формування іншомовної та соціальної компетентностей студентів немовних вузів. Акцент в навчанні ділової англійської мови робиться не на рівень володіння мовою, а на ефективність її використання у

професійній діяльності майбутнього фахівця. Ділова англійська стає інструментом для вирішення задач соціально-побутового, соціокультурного та соціально-політичного плану, що є дієвим механізмом вироблення соціальної компетенції [1, с. 231].

В ході вивчення курсу ділової англійської мови студент отримує можливість вирішувати типові комунікативні завдання виробничого спілкування; здійснювати пошук необхідної професійно значимої інформації, використовуючи сучасні комп'ютерні технології і засоби телекомунікації; отримати первинні навички наукових досліджень.

Викладання іноземної мови, засноване на потенціалі ділової англійської мови з його націленістю на розвиток навичок ефективної соціальної взаємодії, надає можливості формування соціальної компетенції майбутнього фахівця. Розгляд реальних ситуацій сучасного ділового спілкування в англійськомовних країнах, тренування монологічного мовлення на іноземній мові в поєднанні з полілогічним обговоренням випадків з практики, цілеспрямоване вивчення різних випадків комунікативних невдач і конфліктів у сфері бізнесу та професійної діяльності в ході навчання ділової англійської мови сприяють формуванню і розвитку даної компетенції.

Список використаних джерел:

1. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: монографія. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. 424 с.

2. Дідо Н. До проблеми викладання ділової англійської мови для студентів немовних факультетів ВНЗ. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2015. Вип. 35. С. 62-65.

3. Заблоцька О. С. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз. *Вісник Житомирського державного університету. Серія: Педагогічні науки.* 2008. Вип. 40. С. 63-68.

4. Майєр Н. В. Вимоги до сучасного викладача іноземних мов вищого навчального закладу. 2013. № 3. С. 19-24.

5. Петрушенко О. О. Комунікативні аспекти вивчення ділової іноземної мови у вищих навчальних закладах економічного профілю. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».* 2011. № 4. С. 131-136.

6. Рудь М. Компетентнісний підхід в освіті. *Вісник Львів. ун-ту. Серія: Педагогіка.* 2006. Вип. 21. Ч. 1. С. 73-82.